

Izvajalec: **LJUDSKA UNIVERZA JESENICE**

Projekt: Center vseživljenjskega učenja Gorenjska

Točka vseživljenjskega učenja:

Dom Dr. Janka Benedika Radovljica

Šercerjeva ulica 35

4240 Radovljica

Gradivo za delavnico

ZEMLJA NAŠ DOM

Pripravila: Nada Trošt

Radovljica, 17 . april 2013

ZEMLJA - NAŠ DOM

22. april - DAN ZEMLJE

Dan Zemlje po vsem svetu obeležujejo 22. aprila od leta 1970. Namen tega dne je opozoriti javnost na to, kako ranljiv in enkratni je naš planeta, na katerem živimo.

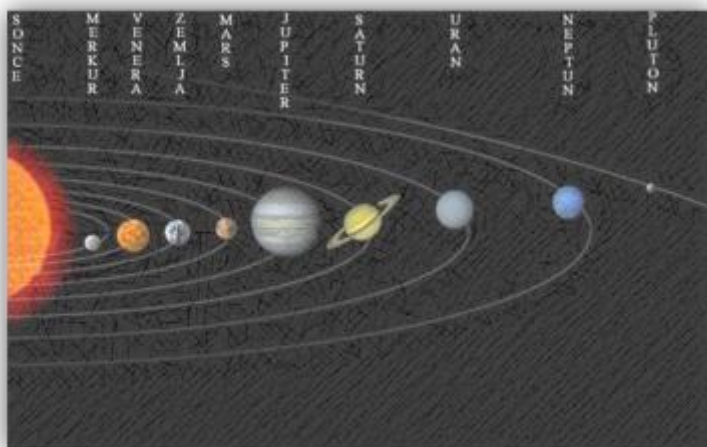
Dan Zemlje po Sloveniji z različnimi aktivnostmi obeležijo številne organizacije in ustanove.

PLANET ZEMLJA

Modra frnikola, posneta z Apolla 17 (l. 1972)

PLANETI NAŠEGA OSONČJA PO VRSTNEM REDU

DRŽAVE NA SVETU PO PREBIVALSTVU (236 držav)

Mesto	Država	Število prebivalcev
A	Svet (skupno) 31.10.2011: 7,000,000,000	6,805,170,264
1	Ljudska republika Kitajska	1,321,367,270
2	Indija	1,095,351,995
3	Evropska unija	456,953,258
4	Združene države Amerike	302,788,280
5	Indonezija	245,452,739
6	Brazilija	188,078,227
7	Pakistan	165,803,560
8	Bangladeš	147,365,352
9	Rusija	142,893,540
10	Nigerija	131,859,731
144	Slovenija	2,038,733
197	Vatikan	932

Planet Zemlja je edinstvena in zato osamljena kapljica v vesolju. Življenje, čudež v stvarstvu, je nastalo pred 4 milijardami let. Mi, ljudje, smo se pojavili šele pred 200.000 leti. V tem kratkem času, zlasti v zadnjih 50 letih smo zelo porušili ravnotežje na Zemlji. Rastline, živali, ptice, gozdovi, oceani, reke in livade – vse to, zaradi česar je naš svet tako raznolik, pa je, zaradi nas samih, v čedalje večji nevarnosti. Z izginjanjem raznovrstnosti življenja lahko izginejo tudi stvari, ki so nam povsem samoumevne, na primer čista voda, svež zrak, dobra hrana.

BIOTSKA RAZNOVRSTNOST

Biotska ali biološka raznovrstnost vseh oblik življenja na našem planetu ne nudi samo preživetja, ampak tudi lepoto.

Raznovrstnost živih bitij poleg ostalih delov sveta izgublamo tudi povsod po Evropi.

Obdarjeni smo s čudovito raznoliko pokrajino, od Alp do gozdov in mokrišč. Na vseh teh območjih so si ustvarile dom različne prostoživeče vrste. Vendar pa so zdaj številne živali in rastline ogrožene, nekaj vrst je že povsem izumrlo. V Evropi je ogroženih 42 odstotkov sesalcev in ptic, 45 odstotkov plazilcev in metuljev in 30 odstotkov dvoživk. Ogroženih je tudi 800 vrst rastlin.

Raznolikost živalskih in rastlinskih vrst je bistvena za gospodarsko uspešnost, varnost, zdravje in druga pomembna področja vsakdanjega življenja ljudi.

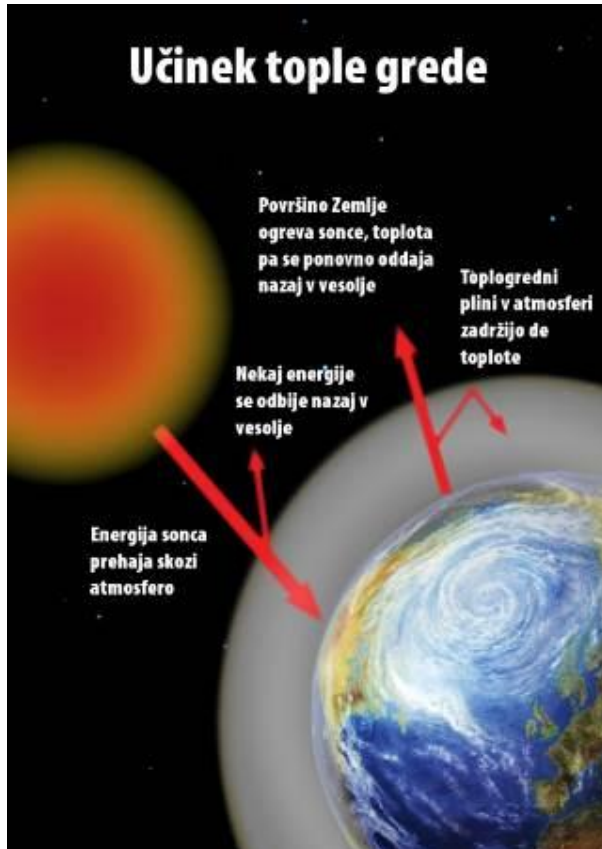
Izgubo biotske raznovrstnosti povzročajo:

- podnebne spremembe,
- uničevanje naravnega življenjskega okolja zaradi intenzivnega kmetovanja in
- gradnje,
- onesnaževanja in
- pretiranega izkoriščanja gozdov, oceanov, rek, jezer in prsti.

PODNEBNE SPREMEMBE

Podnebne spremembe so eden največjih izzivov današnjega časa. Če ne bomo ukrepali takoj, bodo našemu planetu povzročile resno škodo in dramatično spremenile naš način življenja. V zadnjih sto letih se je povprečna temperatura zraka na zemeljski površini dvignila za 0,74° C. V Sloveniji je bila izmerjena najvišja temperatura v zadnjih 100 letih +40°C in Triglavski ledenik je skoraj izginil.

Očitno je dvig temperature zraka ob površju že malce spremenil cirkulacijo ozračja, kar se odraža v spremenjeni količini in porazdelitvi padavin ter količini vlage v ozračju. Škoda zaradi poplav, suš in vremenskih neurij v svetu strmo narašča.

Naši prevozni sistemi, elektrarne, ki nas grejejo in zagotavljajo elektriko, tovarne, ki proizvajajo izdelke za našo uporabo, kmetijstvo, ki proizvaja hrano za nas, vse to igra pomembno vlogo pri spreminjanju podnebja, saj ob tem nastajajo velikanske količine toplogrednih plinov. S sežiganjem fosilnih goriv in intenzivno živinorejo sproščamo v ozračje ogljikov dioksid in metan, ki zadržujeta toplotno sevanje v ozračju. Ta, z ravnanji ljudi okrepljeni 'učinek tople grede', ustvarja motnje podnebne sistema. Toplogredni plini preprečujejo ohlajanje Zemlje, ker pa jih proizvajamo čedalje več, se svetovne temperature dvigajo.

KAKŠNE SO IN BODO POSLEDICE?

- Polarni ledeni kapi se topita,
- dviguje se morska gladina,
- pojavljajo se ekstremne vremenske razmere – viharji, poplave, suše in vročinski valovi,
- živali in rastline izumirajo.
- Več kot milijarda ljudi po svetu nima dostopa do čiste pitne vode.

SCENARIJI PODNEBNIH SPREMENB

(Kaj nam prinašajo podnebne spremembe, prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, Ljubljana, 13.3.2009)

- **Globalno ogrevanje se bo nadaljevalo.** Slovenske raziskave kažejo, se bo temperatura zraka do leta 2030 v Sloveniji povečala za 0,5 °C do 2,5 °C, do leta 2060 pa za 1 °C do 3,5 °C.
- **Količina padavin poleti se bo najverjetneje zmanjšala za do 20%.** Predvidevamo, da bodo ujme v prihodnosti pogostejše in intenzivnejše, torej bodo tudi njihovi negativni učinki večji.

KAKŠNA BO SLOVENIJA ČEZ 50 LET, ČE NE BOMO UKREPALI ?

Podnebje na zemlji, tudi v Sloveniji, se spreminja nenavadno hitro. Prav zato ne smemo biti ravnodušni in nas upravičeno lahko skrbi – kakšna bo Slovenija čez 50 let, če ne bomo ukrepali?

Bled - suša na Blejskem jezeru

Na to temo je bila leta 2010 narejena razstava o mogočih posledicah podnebnih razmer z naslovom, Slovenija 50+. Razstava je s pomočjo fotografij opozorila kaj se lahko zgodi našim lepim slovenskim krajem – Piranu, Lipici, Muri, Pohorju in Mangartu – v drugi polovici tega stoletja, če ne bomo ukrepali.

Usodo naše dežele in vsega planeta imamo v svojih rokah, ne čakajmo, ukrepajmo že danes in preprečujmo škodljive vplive na okolje.

KAJ LAHKO STORIMO ZA OKOLJU USTREZNEJŠI RAZVOJ V PRIHODNJE?

Temeljna ukrepa na poti k reševanju okoljskih problemov sta:

- ❖ uporaba obnovljivih virov energije in
- ❖ varčevanje z energijo.

❖ OBNOVLJIVI VIRI ENERGIJE

Obnovljivi viri energije vključujejo vse vire energije, ki jih zajemamo iz stalnih naravnih procesov:

- sončno sevanje,
 - veter,
 - vodni tok v rekah ali potokih (hidroenergija),
 - fotosinteza, s katero rastline gradijo biomaso, in
 - zemeljski toplotni tokovi (geotermalna energija).
- **Ko iz njih proizvajamo energijo, jih ne porabljamo, zato ni nevarnosti, da bi jih zmanjkalo.**
- **Dobra stran obnovljivih virov energije je tudi ta, da so to čisti viri, ki imajo na okolje zelo malo slabega vpliva.**

Obnovljive vire z napravami pretvorimo v druge oblike energije, ki jih potrebujemo v vsakdanjem življenju - toploto, svetlobo, električno energijo, mehansko delo in podobno.

Energija iz biomase

Veterna energija

Sončna energija

Geotermalna energija

Energija morja (oceanov)

Vodna energija

Z večjo izrabo obnovljivih virov energije za proizvodnjo toplote in elektrike zmanjšujemo izpuste toplogrednih plinov in s tem prispevamo v boju proti podnebnim spremembam.

❖ VARČEVANJE Z ENERGIJO

Varčevanje z energijo je najhitrejši in najbolj učinkovit način reševanja problematike podnebnih sprememb, ohranjanja naravnih virov in skrbi za okolje. Da bodo tudi naši otroci deležni tega, česar smo deležni mi, moramo začeti z učinkovito rabo energije že danes!

Pomembno je, da se zavedamo, da se varčevanje začne v naših glavah.

Začne se z našim ozaveščanjem, da energija ni sama po sebi umevna in dana v neomejenih količinah. Majhne spremembe vsakodnevnih navad lahko pomagajo privarčevati energijo, ne da bi vplivale na kakovost našega življenja. Lahko nam celo prihranijo denar.

Naj bo naše vodilo naslednje: znižujmo, ugašajmo, reciklirajmo, hodimo. Postanimo odgovorni potrošniki! Živeti moramo s spoznanjem, da je prihodnost sveta odvisna od ravnanja vsakega izmed nas.

ZEMLJA JE NAŠ SKUPNI DOM

**Naj nas misli in dejanja za dobrobit našega planeta spremljajo vsak dan.
Naj bo 22. april – dan Zemlje vsak dan.**

Viri:

- http://sl.wikipedia.org/wiki/Seznam_dr%C5%BEav_po_prebivalstvu
- http://www.energap.si/uploads/22_april_3.pdf
- Šorgo Andrej in drugi: Okoljska vzgoja : učbenik za izbirni predmet v 7., 8. in 9. razredu devetletne osnovne šole
- Evropski rokovnik – izbira je tvoja, 2008-2009
- <http://www.svet-je-lep.com/narava-ekologija/slovenija-cez-50-let-vzemimo-prihodnost-v-svoje-roke>
- <http://www.slovenija50plus.si/>
- <http://www.energap.si/>
- Kaj nam prinašajo podnebne spremembe, prof. dr. Lučka Kajfež Bogataj, Ljubljana, 13.3.2009

Operacijo delno financira Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada ter Ministrstvo za šolstvo in šport. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa razvoja človeških virov za obdobje 2007 – 2013, razvojne prioritete: Razvoj človeških virov in vseživljenjskega učenja; prednostne usmeritve: Izboljšanje kakovosti in učinkovitosti sistemov izobraževanja in usposabljanja.